

Nowa lokomotywa parowa w bytomskiej wąskotorówce

Podróże działającą nieprzerwanie od 1853 r. koleją wąskotorową cieszą się niesłabnącą popularnością. A wszystko to dzięki zaangażowaniu wolontariuszy Górnośląskich Kolei Wąskotorowych oraz wsparciu miast.

Niedawno wąskotorówka zyskała nową lokomotywę – za ponad 140 tys. zł gmina Bytom zakupiła udziały w prawie własności wąskotorowej lokomotywy parowej T49 „Ryś” z 1950 roku. Zakupiony przez miasto parowóz jest w trakcie naprawy w warsztatach na terenie Parowozowni Bytom Karb. Po remoncie będzie mógł wyjechać na wąskie tory, aby wozić mieszkańców i turystów z Bytomia do Tarnowskich Gór.

Wymieniono inżektory, czyli urządzenia podające wodę do kotła parowozu potrzebną mu do wytwarzania pary, a także wodowskazy i zawory kotłowe. W dalszej kolejności naprawiany będzie kocioł, montowane będą rury, a finalnie przeprowadzimy próbę ciśnieniową – mówi Kamil Czarnecki, prezes Stowarzyszenia Górnośląskich Kolei Wąskotorowych. Dzięki dobremu stanowi technicznemu lokomotywy, może ona łatwo zostać przywrócona do ruchu i stać się żywą pamiątką ery pary i potęgi przemysłu ciężkiego.

Maszynę, która niedawno trafiła do Bytomia, zbudowano w 1950 r. w Pierwszej Fabryce Lokomotyw w Chrzanowie (Fablok). Jej pierwowzorem były niemieckie przemysłowe parowozy typu „Riesa” produkowane przez niemiecką firmę Henschel & Sohn. Po zakończeniu wojny wznowiono produkcję tych parowozów (1946 r.), zmieniając niemiecką nazwę „Riesa” na „Ryś”. Do 1984 r. lokomotywa ta pracowała w Zakładach Cynkowych Szopienice w Katowicach, a następnie została ustawiona na terenie zakładu w charakterze pomnika. W 1996 r. została przewieziona na stację kolei wąskotorowej w Rudach. Po 2000 r. rozpoczęto remont tego

parowozu w warsztatach naprawczych kolei piaskowych w Przechlebiu. Remont ten nie został jednak ukończony i w 2009 r. parowóz w częściach wrócił do Rud – opowiada Kamil Czarnecki. Co istotne, dzięki remontowi, choć niedokończonemu oraz temu, że przez przeszło 20 lat parowóz był przechowywany pod dachem, jest on w dobrym stanie technicznym – tłumaczy.

Jak podkreślają znawcy tematu, z setek parowozów pracujących niegdyś w górnośląskich zakładach przemysłowych do dziś ocalało jedynie kilka (z czego dwa: "Ryś" i "Las" znajdują się w bytomskiej parowozowni). Do dziś zachowały się jedynie dwa parowozy typu "Ryś" pochodzące z Górnego Śląska. Obecnie w kolekcji taboru znajdującej się na stacji Bytom Karb Wąskotorowy znajduje się wiele pojazdów szynowych pracujących niegdyś na kolejach przemysłowych (dwa parowozy, dwie lokomotywy spalinowe, kilka wagonów), z czego większość pracowała w zakładach związanych z wydobywaniem lub przetwarzaniem rud cynku i ołowiu (jedynie dwa wagony pochodzą z kopalni węgla kamiennego).

Całość tworzy niewielką, ale zwartą tematycznie kolekcję taboru przemysłowego. Co więcej – tabor ten jest nierozzerwalnie związany nie dość, że z historią przemysłu górnośląskiego, to z górnictwem rudnym, które przez wiele lat było źródłem bogactwa Bytomia. Doprowadzenie parowozu "Ryś" do stanu czynnego uczyni tę kolekcję ciekawszą, stanie się też magnesem przyciągającym pasjonatów historii kolejnictwa – mówi Kamil Czarnecki.

Górnośląska Kolej Wąskotorowa to jedna z większych atrakcji turystycznych w naszym regionie. Obecnie wąskotorówka jest jedną z głównych atrakcji na Szlaku Zabytków Techniki Województwa Śląskiego. Można nią dojechać m.in. do Zabytkowej Kopalni Srebra w Tarnowskich Górach lub nad zalew Nakło-Chechło.

Najważniejszą dla nas sprawą jest to, że liczba podróżnych korzystających z naszych usług rośnie. W roku 2019 wzrost ten był imponujący, a jego skala nieco zaskakująca dla nas samych.

O ile w roku 2018 przewieźliśmy 15 100 podróżnych, to w roku 2019 było to już 21 300 osób! To o 40 procent więcej! Takim wynikiem nie może pochwalić się żadna inna kolej wąskotorowa w Polsce! Bardzo nas to cieszy oraz dowodzi tego, że nasz wysiłek ma sens i jest doceniany – mówi Karol Majcherczyk ze Stowarzyszenia Górnośląskich Kolei Wąskotorowych.

Przypomnijmy, że działalność stowarzyszenia obejmuje wszystkie aspekty związane z prowadzeniem firmy kolejowej – od sprzątnięcia terenu stacji i terenów leżących na całej linii, poprzez remonty obiektów, naprawy taboru, remonty torów, po prowadzenie wymaganej dokumentacji zarówno technicznej jak i finansowej.

W zeszłym roku SGKW udało się wyremontować m.in. ponad 100 metrów toru, oddać do użytku kolejne pomieszczenie w Izbie Tradycji, zakupić i wymienić silnik w jednej z naszych lokomotyw serii Lxd2 oraz częściowo wyremontować wagon motorowy serii MBd1. Wydłużono skład o dwa kolejne wagony pasażerskie, tym razem zamknięte, z drzwiami, oknami i oświetleniem, doskonałe na chłodniejsze czy deszczowe dni. Przeprowadzono także remonty rozjazdów na głównej stacji naszej kolei – na stacji Bytom Karb Wąskotorowy .

Dzięki zaangażowaniu naszych wolontariuszy (niektórzy z nich przyjeżdżają do nas aż z Krakowa czy Warszawy), zakończony został kolejny etap remontu nastawni. Miejsce, które jeszcze kilka lat temu było niemalże ruiną odzyskuje blask i staje się przestrzenią, gdzie wkrótce będzie można zobaczyć działające urządzenia sterowania ruchem kolejowym. Co więcej – jest to jedyny taki obiekt na kolejach wąskotorowych w Polsce – mówi Karol Majcherczyk.

Plany na rok 2020? W każdą pierwszą niedzielę miesiąca, począwszy od lutego, można będzie wraz z przewodnikiem zwiedzić Stację Bytom Karb Wąskotorowy. Już na początku czerwca SGKW zaprasza na Industriadę, która tradycyjnie odbędzie się na stacji Bytom Karb. 7 czerwca wyruszą na szlak

rozkładowe pociągi z Bytomia do Miasteczka Śląskiego. Będą kursowały w soboty, niedziele i święta do 13 września włącznie. W każdą niedzielę od 4 października do 13 grudnia wyruszy na szlak Srebrny Pociąg.

Chcemy też żeby podróż z nami była bardziej komfortowa – oddamy do użytku kolejny wagon pasażerski. Dłuższy pociąg to więcej miejsca. Planujemy też uruchomienie parowozu T49 Ryś. Wierzymy, że będzie to nie lada atrakcja – mówi Karol Majcherczyk.

Szczegółowe informacje o planowanych wydarzeniach oraz rozkłady jazdy będą publikowane na profilu na Facebooku: <https://www.facebook.com/GKWBytom/> oraz na: <http://sgkw.eu>.